

Datum

2023-02-27

Vår referens

Arjana Bajgora

Utredningssekreterare

arjana.bajgora@malmo.se

Tjänsteskrivelse**Ärende väckt av Moderaterna - Granskning och rapportering om avhopparverksamheten på Fryshuset
ASN-2023-1465****Sammanfattning**

Farishta Sulaiman (M) har väckt ett ärende angående granskning och rapportering om Fryshusets avhopparverksamhet Passus.

Efter yrkande från Sedat Arif (S), Farishta Sulaiman (M), Kerstin Håkansson (V), Erik Hammarström (MP) och Michael Högberg (L), med instämmande av Jacqueline Maly (SD), beslutar arbetsmarknads- och socialnämnden att ge förvaltningen i uppdrag att genomföra en genomlysning av de avhopparprogram som nämnden använder sig av och återkomma med en skriftlig återkoppling till nämnden.

Nämnden beslutar också att förvaltningen inte ska använda sig av Fryshusets avhopparprogram Passus.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen genomför kontinuerlig genomlysning av de avhopparprogram som anlitas.

Det sker genom genomförd upphandling av skyddade boendeplatser, tillhörande avtalsuppföljningsplan samt rutiner till handläggare och chefer hur inköp av skyddade boendeplatser ska genomföras. Det sker också genom att förvaltningen har en specialiserad verksamhet, Konsultationsteamet, som har huvudansvar för målgruppen och som regelbundet genomför uppföljningar av såväl placerade individer som av de leverantörer som anlitas.

Fryshusets avhopparprogram Passus omfattas inte av förvaltningens nya ramavtal gällande skyddade boendeplatser och förvaltningen har inga pågående placeringar hos leverantören. Vid en eventuell framtida upphandling av ramavtal rörande boendeplatser för avhoppare, kommer förvaltningen att följa lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Med hänsyn till detta föreslår förvaltningen att nämnden gör ett tillägg till sitt tidigare beslut så att det endast avser pågående ramavtalsperiod.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser nämndinitiativet vara besvarat med vad som framförs i ärendet.

2. Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att arbetsmarknads- och socialförvaltningen inte ska anlita Fryshusets avhopparprogram Passus under pågående ramavtalsperiod för skyddade boendeplatser.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse - ASN - 23-03-30 Nämndsinitiativ från Moderaterna - Granskning och rapportering om avhopparverksamheten på Fryshuset
- Rutin – Insatser för klienter med behov av vård och eller boende (2)
- UD Skyddade boendeplatser ASN-2021-15877
- Protokollsutdrag §44 Ärende väckt av Moderaterna - Granskning och rapportering om avhopparverksamheten på Fryshuset
- Nämndinitiativ från Moderaterna - Granskning och rapportering om avhopparverksamheten på Fryshuset

Beslutsplanering

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2023-01-26

ASN beredning 2023-03-08

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2023-03-16

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2023-03-30

Ärendet

Bakgrund

Moderaterna skriver i ett nämndinitiativ 2023-01-26 att flertalet medier under den senaste veckan har rapporterat om granskningar och oegentligheter i Fryshusets avhopparprogram Passus.

Det framgår av rapporteringen att avhoppare har lämnats ensamma trots löften och dygnet-runt-vård och stärkta insatser. Anställda har betett sig otillbörligt, men särskilt chefer som känt till detta olämpliga beteende har mörkat och blundat inför det faktum att personal har försatt grovt kriminella personer som velat lämna kriminaliteten i den direkt livsfarliga situation, genom att röja personlig information om dem.

Med anledning av detta yrkar Moderaterna att arbetsmarknad- och socialnämnden ger förvaltningen i uppdrag:

-Att genomföra en genomlysning av de avhopparprogram som nämnden använder sig av och återkomma med en skriftlig återkoppling till nämnden.

-Att arbetsmarknad- och socialnämnden beslutar att förvaltningen upphör med alla placeringar och inte använder sig av Fryshusets avhopparprogram Passus.

På nämndens sammanträde 2023-01-26 yrkade Sedat Arif (S), Farishta Sulaiman (M), Kerstin Håkansson (V), Erik Hammarström (MP) och Michael Högberg (L), med instämmande av Jacqueline Maly (SD), efter ajournering följande:

-Att ge förvaltningen i uppdrag att genomföra en genomlysning av de avhopparprogram som

nämnden använder sig av och återkomma med en skriftlig återkoppling till nämnden

-Att förvaltningen inte använder sig av Fryshusets avhopparprogram Passus

Nämnden biföll detta förslag.

Nedan ger arbetsmarknad- och socialförvaltningen en skriftlig återkoppling till nämnden hur förvaltningen arbetar med avhoppare från kriminella nätverk och med uppföljning och genomlysning av de verksamheter som levererar boende och tjänster till målgruppen.

Socialtjänstens insatser till avhoppare

Varje kommun ansvarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen. Flera insatser som har sin grund i socialtjänstlagen kan bli aktuella för att stödja en person som vill lämna ett kriminellt liv.

De flesta avhoppare har en omfattande problembild bestående av t.ex. avsaknad av boende, försörjning, missbruk, ekonomisk skuldsättning och psykisk ohälsa. Olika typer av samtalsstöd och stöttning är mest vanligt.

För avhoppare som är hotade är det framför allt akut boende och flytt till annan ort som blir aktuellt. Många avhoppare behöver också nytt boende, sysselsättning och/eller ekonomiskt bistånd. Andra åtgärder som kan bli aktuella är ansökan om skuldsanering, förordnande av god man, skyddade personuppgifter, flytt av bohag, borttagande av gängtatueringar etc.¹

Skyddade boendeplatser för avhoppare

Skyddade boendeplatser, med eller utan tillhörande stöd, är en verksamhet som kommunen kan bedriva i egen regi eller köpa av en annan kommun eller en privat aktör. Skyddade boendeplatser för avhoppare ingår inte i de verksamheter som är tillståndspliktig för en privat aktör eller som en kommun måste anmäla till IVO.

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ som yrkesmässigt ska bedriva viss verksamhet enligt socialtjänstlagen måste ansöka om tillstånd hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO). IVO bedriver tillsyn av de verksamheter som har fått tillstånd. Det innebär att IVO granskar om en viss verksamhet ger vård och omsorg med god kvalitet och säkerhet. De vanligaste metoderna för tillsyn är inspektioner och granskning av olika typer av dokument som journaler, genomförandepplaner och avvikelser. Inspektionerna kan ske oanmält eller efter en avisering om att den ska ske. Myndigheten kan då intervjua brukare, patienter och närstående, olika personalkategorier samt verksamhetens ledning och ta del av olika dokument.²

Kommuner ska anmäla till IVO om de ska bedriva sådan verksamhet som för en privat aktör är tillståndspliktig.

Regeringen har i ett utkast till lagrådsremiss aviserat att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen och bli en ny placeringsform riktad till den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp. Det inkluderar avhoppare från kriminella miljöer.

---

¹ [Socialtjänsten - Avhoppare](#)

² [Startsida ivo.se | IVO.se](#)

Förslaget är att det ska krävas tillstånd från IVO för privata aktörer att driva verksamhet i form av skyddat boende, samt att kommuner som driver sådan verksamhet ska anmäla det till myndigheten. Avsaknaden av tillståndsplikt innebär idag att aktörer som antingen helt eller delvis saknar förutsättningar att bedriva skyddat boende inte är förhindrade att starta upp en verksamhet och därefter börja sälja platser i boendet till olika kommuner. Lagändringarna föreslås träda i kraft i juli 2023.³

Regeringsuppdrag kring avhoppare

Uppdrag att ta fram ett nationellt avhopparprogram⁴

Regeringen gav den 19 december 2019 Kriminalvården, Polismyndigheten, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett gemensamt nationellt avhopparprogram som ska bidra till att förstärka samhällets stöd till individer som vill lämna kriminella eller våldsbejakande extremistiska miljöer och grupperingar.

Uppdraget slutredovisades i mars 2021. Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns ett stort behov av att utveckla och samordna samhällets insatser för att förebygga och bekämpa brottslighet, våldsbejakande extremism och hedersförtryck. Samhällets insatser för de individer som vill lämna ett destruktivt leverne, oavsett drivkraft, behöver samordnas i en struktur och en strategi som skapar förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt arbete på såväl lokal som regional och nationell nivå.

Myndigheterna anser att Brottsförebyggande rådet (Brå) är den nationella myndighet som har bäst förutsättningar för det övergripande ansvaret för kunskapsutveckling, kunskapsspridning, uppföljning, återrapportering och fördelning av statliga medel.

På den regionala nivån föreslås Länsstyrelsen få en samordnande roll med uppdraget att skapa förutsättningar för kunskaps- och informationsutbyte mellan kommuner och aktörer, samt att vid behov ge stöd i uppbyggnad av verksamhet.

På den lokala nivån är kommunerna den samordnande parten med ansvar för det operativa arbetet tillsammans med Polismyndigheten och Kriminalvården. Socialtjänsten har genom sin myndighetsutövning ansvaret för en individs insatser både i den akuta och långsiktiga fasen av ett avhopparärende, för de insatser som faller inom socialtjänstlagen.

Uppdrag att förstärka och utveckla arbetet med stöd till avhoppare i landet⁵

Regeringen gav i september 2021 Polismyndigheten, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen ett fortsatt uppdrag att förstärka och utveckla arbetet med stöd till avhoppare från kriminella, våldsbejakande extremistiska och hedersrelaterade miljöer i hela landet. Syftet med uppdraget är att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för att fler individer ska få tillgång till sådant stöd. Myndigheterna ska löpande integrera resultatet av utvecklingsarbetet i den ordinarie verksamheten.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 februari 2024. Myndigheterna lämnade den 2 maj 2022 in en första sammanställning över vidtagna och planerade åtgärder till Regeringskansliet och ska

³ Promemoria från Socialdepartementet Utkast på lagrådsremiss S2022/03649

⁴ Diarienummer: Ju2019/02027/KRIM, Ju2010/02161/KRIM, Ju2016/03810/KRIM, Ju2018/03621/KRIM (delvis), Ju2018/03622/KRIM (delvis)

⁵ Diarienummer: Ju2021/03331

senast den 2 maj 2023 lämna en andra sammanställning.

Inom ramen för uppdraget har Polismyndigheten fått i uppdrag att besluta om medel till kommuner och organisationer som hjälper personer att lämna kriminella gäng, så kallad avhopparverksamhet.⁶

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens bidrag i de statliga utredningarna

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har aktivt bidragit med underlag till de statliga utredningarna. De ansvariga utredarna har besökt verksamheter och tjänstepersoner i Malmö för att inhämta synpunkter. Förvaltningen har också vid upprepade tillfällen deltagit i nätverksträffar som utredarna bjudit in till. På nätverksträffarna har utredarna tillsammans med ansvariga myndigheter, Brå, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och inbjudna kommuner löpandet diskuterat aktuella frågeställning i uppdraget.

Nätverksträffarna kommer att fortsätta under 2023. Nationella operativa avdelningen (NOA) inom polisen är sammankallande. Just nu pågår ett arbete med att kartlägga en avhopparprocess utifrån ett verksamhetsperspektiv samt dialog kring ansökningsmedel från polisen avseende avhopparärenden.

De synpunkter som förvaltningen varit tydlig med är behovet av att reglera marknaden för privata avhopparverksamheter. Förvaltningen menar att verksamheterna ska vara tillståndspliktiga och stå under nationell tillsyn från IVO.

Vidare har förvaltningen framfört att det finns behov av nationellt kunskapsstöd för arbetet med avhoppare. Fler kommuner kontaktar Malmös avhopparverksamhet för konsultation kring ärenden och arbetssätt. Utifrån den erfarenheten har förvaltningen framfört att varje län bör få uppdrag kring kunskapsstöd för att anpassa kunskapsstödet utifrån lokala förhållanden och underlätta implementering. Närliggande kommuner behöver arbeta utifrån samma metod och arbetssätt och utifrån en samlad kännedom om målgruppen som finns i närområdet.

Förvaltningen har under 2022 ansökt och erhållit statligt stöd från Polismyndigheten avseende enskilda avhopparärenden.

Storstadsnätverk avhoppare

Malmö, Göteborg och Stockholm har ettorstadsnätverk med fokus på avhoppare. Nätverket består av tjänstepersoner från avhopparverksamheterna i de tre storstäderna och träffas några gånger per år för att utbyta och utveckla kunskap kring arbetet med målgruppen.

Under år 2023 kommer de tre städerna att testa en samverkansmodell genom ett pilotprojekt som löper under 12 månader. Samverkansmodellen innebär att den kommun där en avhoppare är tillfälligt bosatt verkställer insatser för hemkommunens räkning. Insatserna ska utgöra stöd för den enskilde avhopparen och förhindra en återgång till kriminalitet. Avhoppare ska få kostnadseffektiv rehabilitering med hjälp av befintliga insatser inom den mottagande kommunen.

Malmö stads konsultationsteam för avhoppare

---

⁶ Regleringsbrev för budgetåret 2022 och 2023 avseende Polismyndigheten

Konsultationsteamet för avhoppare från kriminella nätverk är förvaltningens verksamhet som arbetar med individer som befinner sig i en kriminell kontext, har en bekräftad hotbild och är motiverade till förändring.

När individer som befinner sig i en kriminell kontext vänder sig till verksamheter inom Malmö stad och uppger att de är hotade, kan Konsultationsteamet kopplas in.

Hotbilsbedömning görs då av polis.

Om hotbild kan bekräftas, gör Konsultationsteamet en kortare utredning gällande behov och förutsättningar för ett lyckat avhopp. Fokus läggs även på bedömning gällande motivation till avhopp. Utredningen tar cirka två veckor. Under den perioden kan tillfälligt boende bli nödvändigt om individen inte bedöms vara trygg i sin hemmiljö eller saknar bostad.

Efter utredningstiden sammankallar Konsultationsteamet till samordningsmöte med aktuella aktörer där alltid polis medverkar tillsammans med socialsekreterare och ibland även familjemedlemmar, frivårdsinspektör eller annan myndighetsperson som bedöms vara viktig för planeringen framåt.

Om insats i form av placering beviljas, får den enskilde ett bistånd till boende enligt socialtjänstlagen 4 kap 1§. Konsultationsteamet har ett arbetssätt för att undvika att individer som kan utgöra hot mot varandra placeras i närheten av varandra.

Samordnare på Konsultationsteamet finns kvar som stöd under placeringstiden tillsammans med ansvariga socialsekreterare på boendesektionen och ekonomiskt bistånd. Konsultationsteamet har veckovis kontakt med den enskilde och leverantör/utförare, samt sammankallar till samordningsmöte var 4:e vecka med myndighetspersoner, leverantör/utförare och den enskilde.

Avhoppare från kriminella nätverk utgör en del av socialtjänstens målgrupp som vanligtvis benämns som Våld utanför nära relation (VUR).

Målgruppen är en av socialtjänstens målgrupper som ofta är kopplade till flera avdelningar och verksamheter inom förvaltningen som Avdelning för insatser (Konsultationsteamet) och Avdelning för ekonomiskt bistånd och boende.

För att säkerställa en säker och effektiv handläggning och tydliga kontaktytor arbetar förvaltningen med att ta fram en specifik process för ärendehandläggning av VUR-ärenden. Målet är att processen ska färdigställas och implementeras under 2023.

Uppföljning av placeringar

Förvaltningen följer upp alla placeringar och insatser som beviljas för att säkerställa att den enskildes behov blir tillgodosett.

Under 2022 har Konsultationsteamet utvecklat sitt arbetssätt med uppföljning av placeringar av avhoppare. Samtliga genomförda placeringar ska genomlysas tillsammans med ansvarig socialsekreterare inom tre månader efter att placeringen inletts i samband med övervägande om biståndet ska förlängas.

Konsultationsteamet besöker samtliga individer och leverantörer/utförare inom tre månader från påbörjad placering. Ansvarig socialsektörare och utsedda poliser som arbetar med Konsultationsteamet ska erbjudas att delta.

De poliser som arbetar med Konsultationsteamet gör regelbundna slagningar i olika polisregister för att säkerställa och fånga upp att individer inte återfaller i kriminalitet under pågående placering. Slagningarna görs löpande och inför samordningsmöten.

Sedan hösten 2022 har Konsultationsteamet genomfört uppföljande möten med samtliga leverantörer för pågående placeringar, bortsett från 3 aktörer som från med 1 februari ingår i ramavtal skyddade boendeplatser.

Ramavtal skyddade boendeplatser

Förvaltningen har under år 2022 genomfört en upphandling av ramavtal gällande skyddade boendeplatser⁷. Anledningen till upphandlingen är att förvaltningen vill säkerställa kvalitén på de leverantörer som bedriver avhopparverksamhet och inte är tillståndspliktiga och står under tillsyn från IVO.

Upphandlingen publicerades 2022-01-28 och sista dag för leverantörer att lämna in anbud var 2022-02-28.

Ramavtalet gäller från 2023-02-01 till 2024-09-30 med möjlighet för förvaltningen att förlänga avtalets giltighet till maximalt 2027-01-31.

Upphandlingen omfattar följande anbudsområden.

Del A - Våld i nära relation (anbudsområde 1)

Del B - Hedersrelaterat våld (anbudsområde 2)

Del C - Våld utanför nära relation (anbudsområde 3). Tjänsten i Del C inkluderar avhopparverksamhet och vittnen.

Förvaltningen har tecknat ramavtal med samtliga leverantörer som uppfyller de obligatoriska kraven i det förfrågningsunderlag som presenterades vid upphandlingen.

Inom delområde C har förvaltningen tecknat avtal med 25 leverantörer varav 17 kan användas för avhoppare. För att inte röja leverantörernas skyddade adresser kommer förvaltningen inte att lämna ut information om vilka leverantörer som tilldelats ramavtal. Detta framgår av förfrågningsunderlaget avsnitt 2.21 *Kommunens behandling av adresser och andra sekretessbelagda uppgifter*.

Obligatoriska krav

I förfrågningsunderlaget, som ligger till grund för upphandlingen, beskrivs de obligatoriska kraven på tjänsten under avsnitt 7 Del C. Kraven sammanfattas nedan utifrån rubrikerna i underlaget.

7.1 Beskrivning av tjänsten

Skyddat boende för enskilda som utsätts för våld utom nära relation vilket exempelvis kan avse

---

⁷ Diarienummer ASN-2021-15877

enskilda som vill lämna kriminella eller våldsbejakande extremistiska miljöer och grupperingar (avhoppare) och/eller deras familjemedlemmar, vittnen etcetera. Målgruppen är vuxna personer från arton år.

Insatserna ska vara individuellt utformade och stödet ska ha en pedagogisk och praktisk inriktning och ge den enskilde stöd till att klara vardagslivet. Leverantören ska kunna erbjuda allt från en helhetslösning till mindre omfattande stödinsatser, allt från snabb placeringsmöjlighet i skyddat boende, transport av den enskilde, tillse att den enskilde får rätt myndighets- och vårdkontakter vid behov samt tillräckligt stöd för att kunna leva ett självständigt liv.

I leverantörens arbete ingår att förbereda den enskilde för övergång till eget boende eller annan boendeform, erbjuda krissamtal, praktiskt stöd, bedriva aktivt förändringsarbete, skapa nya sociala nätverk för den enskilde, följa med på möten, ge stöd till daglig sysselsättning/arbete och skapa förutsättningar för den enskilde att etablera sig på annan ort

Leverantören ska följa och ha god kännedom om för verksamheten gällande lagar och andra författningar. Leverantören ansvarar, tillsammans med samverkande myndigheter, för att den enskildes skydds- och stödbehov tillförsäkras. Kontinuerlig dialog och samarbete med till exempel Polismyndigheten och socialtjänsten kring den enskildes säkerhetssituation ska ske så länge det behövs för att kunna tillförsäkra säkerheten för den enskilde samt leverantörens personal.

Leverantörens tjänst ska minst omfatta följande:

- Placering på en ort där hotbild inte finns (inga kända nätverk etc.).
- Den enskildes adress är skyddad och att det finns rutiner ifall den skyddade adressen röjs.
- Säkerhetsplanering med den enskilde som utgår ifrån tidigare hot- och riskbedömningar.
- Fysiska skyddsanordningar kan t.e.x. utgöras av porttelefon, dörr försedd med dörröga/digitalt dörröga, säkerhetsdörr eller personlarm kopplat till polisen.
- Valfungerade arbetssätt för kontinuerlig kontakt med polismyndigheten.
- Rutin för om adressen röjs ska efter anmodan lämnas till beställaren.

Leverantören ska tillämpa en evidensbaserad praktik och ha mål och metoder som är väl definierade. Personal ska ha utbildning och erfarenhet av att tillämpa strukturerat program för livsstilsförändring och kräver programmet licensiering ska leverantören inneha det. Leverantören ska ha en värdegrund som är skriftligen nedtecknad och som ska bygga på människors lika värde, jämlikhet, respekt för den enskildes integritet.

7.2 Personal och kompetens

Föreståndare/verksamhetsansvarig ska ha socionomutbildning, beteendevetenskaplig utbildning på högskolenivå eller sjuksköterskeexamen samt minst två (2) års dokumenterad yrkesmässig erfarenhet av arbete med personer som är i behov av skydd utifrån hot och våld.

Leverantören ska ha personal med lämplig kompetens för uppdraget. Med detta avses både teoretiska och praktiska kunskaper relaterade till de målgrupper som leverantören arbetar med.

Leverantören ska ha tillräcklig bemanning utifrån verksamhetens storlek och det skydd som erbjuds. Personal ska vara i tjänst dagtid alla vardagar. Om verksamheten inte är bemannad dygnet runt ska jour finnas tillgänglig för den enskilde och beställaren på helger (dagtid och

kvällstid) och kvällstid vardagar. Den enskilde ska ges möjlighet att prata med personalen för krissamtal vid behov.

Leverantören ska ha en rutin för en noggrann anställningsprocess som syftar till att förhindra att olämpliga personer anställs i den verksamhet som ramavtalet omfattar. Leverantören ska försäkra sig om att ledning och personal i tjänst är nykter och drogfri samt ha en alkohol- och drogpolicy för verksamheten.

Leverantören ansvarar för att verksamheten utformas så att säkerheten för enskilda och personalen är god och ha tydliga arbetsätt och rutiner för att hantera hot och våld och andra kritiska situationer. Vid misstanke om att ett brott riktat mot den enskilde skett ska verksamheten vara den enskilde behjälplig att omedelbart polisanmäla detta samt muntligen rapportera och lämna skriftligt underlag till ansvarig handläggare hos beställaren.

7.3 Inskrivning

Leverantören ska vid förfrågan om placering särskilt beakta om behoven hos den enskilde som ska skrivas in kan tillgodoses i förhållande till de arbetsätt och metoder som leverantören använder, personalens kompetens, de andra som är placerade i verksamheten samt kontrollera att placeringen är lämplig med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, och personliga förhållanden i övrigt. Leverantören ska även beakta om placeringen kan medföra en risk för negativ påverkan från andra som är placerade i verksamheten eller att stöd och insatser inte kan ges under trygga och säkra former.

För varje placerad enligt ramavtalet ska ett individuellt placeringsavtal utfärdas skriftligt och undertecknas, av båda parter för att gälla.

7.4 Insatsens genomförande

Leverantören ska

1. Utse en kontaktperson till den enskilde.
2. Utföra enskilda stödsamtal minst en (1) gång per vecka med kontaktperson.
3. Vid inflyttning göra en skriftlig säkerhetsplanering med varje person, även medföljande barn, och vid behov även vid utflyttning.
4. Ha kunskap om vad processen att lämna en kriminell gruppering, nätverk eller organiserad brottslighet kan innebära, hantera krisreaktioner utifrån en hotbild samt ge stöd för att bearbeta upplevelser av våld och hot.
5. Tillgodose att den enskilde erhåller strategier för framtida situationer genom att tillsammans med den enskilde gå igenom risker för våld och hot samt eventuellt behov av skydd.
6. Erbjud stödinsatser i form av praktiskt stöd, råd och vägledning samt planlagda stödsamtal.
7. Tillgodose stöd/strukturerat program för att genomföra beteendeförändringar som har koppling till kriminell livsstil.
8. Erbjud stöd i kontakter med, samt vid behov tillse och bekosta att personal eller annan lämplig person följer med den enskilde till, myndigheter och vårdgivare, stödperson/assistans vid rättegång, förhör och arrangerade aktiviteter.
9. Erbjud stöd kring samhällsorientering, skapa struktur i vardagen och vid behov praktiskt stöd i ombesörjande av vardagsekonomi, fakturor och annan post på egen hand samt stöd kring vart den enskilde vänder sig vid eventuellt fortsatt behov av stöd efter utflytt.

10. Skyndsamt aktivt stödja den enskilde i att etablera sig på en ny ort.
11. Arbeta för att den enskilde inleder och genomför en daglig sysselsättning – utbildning eller arbete och för ev. medföljande barn förskola/skola.
12. Aktivt stödja den enskilde och ev. barn till meningsfulla aktiviteter och fritidssysselsättning.
13. Medverka i planering med den enskilde och beställaren samt vara behjälplig i utslussningsarbetet vidare till eget boende.
14. Erbjudna en trygg och säker förflyttning mellan boendet och andra verksamheter som t.ex. arbete, skola och/eller behandlingskontakt med andra myndigheter.
15. I den händelse den skyddade adressen röjs ska leverantören i samråd med beställaren snabbt medverka till att den enskilde och ev. medföljande barn omedelbart erhåller ny skyddad placering.

Leverantören ansvarar för att verksamheten bedrivs i ändamålsenliga och godkända lokaler med nödvändig anpassning till verksamhetens innehåll. Boendelokaler ska uppfylla de krav som ställs enligt var tids gällande lagstiftning.

7.5 Hälso- och sjukvård

Leverantören ska säkerställa att den enskilde och ev. medföljande barn får tillgång till nödvändiga hälso-, sjuk- och tandvårdsinsatser samt kan fullfölja eventuell sedan tidigare planerad behandling och/eller föreskriven medicinering. Leverantören ska vara uppmärksam på den enskildes hälsotillstånd såväl fysiskt som psykiskt.

De drog- och alkoholkontroller som behövs för att syftet med insatsen uppnås ska genomföras under förutsättning att den enskilde samtycker.

7.6 Dokumentation

Leverantören ansvarar för att personalen har kunskaper om och att dokumentationen sker i enlighet med gällande lagar och föreskrifter.

Leverantören ska hålla beställarens handläggare underrättad om förhållanden som är av betydelse för uppdraget. Leverantören ska omedelbart underrätta beställaren om missförhållanden som kan hänföras eller kopplas till personal och som kan påverka uppdraget.

Leverantören ska tillgodose den enskildes oförutsedda ökade behov av insatser och stöd efter samråd med beställaren. Ökade behov kan uppstå vid till exempel akut sjukdom och olycksfall. Leverantören ska omedelbart, senast näst följande dag, kontakta ansvarig handläggare om den enskilde är inlagd på sjukhus, den skyddade adressen röjs eller om den enskilde har avlidit.

7.7 Krav i samverkan med beställaren

Leverantören ska medverka till att ett bra uppföljnings-, utvärderings- och utvecklingsarbete sker i samverkan med beställaren. Uppföljningen ska säkerställa att de tjänster som leverantören har åtagit sig att utföra har uppfyllts samt att utförda tjänster är av god kvalitet. Uppföljning från beställarens sida kommer att ske dels genom sammanställningar av erfarenheter från individuella placeringar dels genom generella uppföljningar av i avtalet utlovad kvalitet.

Följande kan ingå i uppföljningen:

- Anmälda tillsynsbesök för uppföljning av de kvalitetskrav som ställs.
- Samtal med för uppföljningen väsentliga personer.

- Granskning av för uppföljningen väsentliga dokument.
- Dialog vid avvikelser, anmälan, klagomål eller övriga synpunkter.
- Ekonomisk uppföljning avseende finansiell ställning.

Leverantören ska snarast - senast inom sju (7) dagar - meddela beställaren om planerade förändringar i verksamheten, till exempel avseende målgrupp, personalsammansättning, bemanning, byte av föreståndare/verksamhetsansvarig eller resurser i övrigt som har betydelse för insatsen.

Leverantören ska arbeta systematiskt med klagomål och synpunkter från den enskilde för att utveckla verksamheten. Leverantören ansvarar för att följa föreskriften om Lex Sarah vilket innebär att ha en skriftlig rutin för att rapportera, utreda, avhjälpa och undanröja avvikelser samt att dessa regelbundet följs upp i verksamheten som förbättringsarbete.

Missförhållande i individärenden ska omedelbart rapporteras muntligt till ansvarig handläggare hos beställaren. Skriftlig rapport om missförhållande och utredning ska snarast skickas till beställaren. Vid allvarligt missförhållande eller påtaglig risk för allvarligt missförhållande ska den som bedriver verksamheten skyndsamt anmäla detta till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Kopia på anmälan ska snarast skickas till beställaren.

Avtalsuppföljning

Varje upphandlingsavtal som förvaltningen upprättar har en avtalsägare.

För upprättat avtal gör förvaltningen en avtalsuppföljningsplan som beskriver de uppföljningsaktiviteter och rutiner som kommer att tillämpas för att se till att ramavtalsleverantören följer avtalsvillkoren och utför tjänsterna på bästa möjliga sätt enligt avtalet.

Avtalsuppföljningsplan för ramavtal gällande skyddade boendeplatser är under framtagande tillsammans med upphandlingsstrateg på ekonomiavdelningen.

Genom att Konsultationsteamet följer sin arbetsgång för uppföljning av placeringar och leverantörer har avtalsuppföljning påbörjats trots att planen inte är färdigställd. Konsultationsteamet ska boka möten med ramavtalsleverantörerna inom tre månader från att en placering inleds och avtal tecknas.

Rutin för inköp av skyddade boendeplatser

Förvaltningen beslutade 2021-12-21 om *Rutin för insatser för klienter med behov av vård och/eller boende*⁸.

Rutinen vänder sig till alla handläggare och sektionschefer som ansvarar för placeringar av brukare som har behov av vård/ eller boende och syftar till att beskriva processen för inköp av insatser till klienter med behov av vård och/eller boende.

Rutinen är ett komplement till förvaltningens övriga rutiner för inköp och direktupphandling som främst omfattar varor och tjänster som inte är relaterade till klienter. Rutinen omfattar ännu

---

⁸ Diarienummer ASN-2021-15613

inte skyddade boendeplatser då ramavtalet precis börjat gälla. Rutinen ska uppdateras under februari och mars 2023. Handläggarna är informerade att de ska förhålla sig till vad som framgår i denna rutin även gällande skyddade boendeplatser.

Rutinen utgörs av en process i tre steg som ska genomföras i kronologisk ordning.

Steg 1 Intern insats

Steg 2 Placering eller uppdrag hos extern leverantör genom avrop från förvaltningens egna ramavtal eller Skånes kommuners ramavtal

Steg 3 Insatser hos extern leverantör utanför gällande ramavtal

För varje steg finns en beskrivning av hur avrop ska genomföras. Av rutinen framgår att sektionschef fattar beslut att placera/ge uppdrag till en extern ramavtalsleverantör (steg 2 och 3).

Fryshusets avhoppprogram Passus

Fryshusets avhoppprogram Passus är inte en av de leverantörer som förvaltningen tecknat ramavtal med.

Förvaltningen har inte placerat någon på Fryshusets avhoppprogram Passus sedan februari 2020.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningens genomför kontinuerligt uppföljning av de avhoppprogram som anlitas. Det sker genom genomförd upphandling av skyddade boendeplatser, tillhörande avtalsuppföljningsplan samt rutiner till handläggare och chefer hur inköp av skyddade boendeplatser ska genomföras.

Det sker också genom att förvaltningen har en specialiserad verksamhet, Konsultationsteamet, som har huvudansvar för målgruppen och som regelbundet genomför uppföljningar av såväl placerade individer som av de leverantörer som anlitas.

Konsultationsteamet har bred erfarenhet och kompetens att arbeta med målgruppen och är delaktiga i det nationella regeringsuppdraget att förstärka och utveckla arbetet med stöd till avhoppare. Till ansvariga utredare har förvaltningen framfört ståndpunkten att verksamheter till avhoppare bör vara tillståndspliktiga och stå under nationell tillsyn från IVO.

Sedan hösten 2022 har förvaltningen gjort en systematisk uppföljning av pågående placeringar genom att utöver ordinarie kontakt med de placerade individerna, också ha följt upp placeringarna genom separata möten med aktuella leverantörer.

Fryshusets avhoppprogram Passus omfattas inte av förvaltningens nya ramavtal gällande skyddade boendeplatser och förvaltningen har inga pågående placeringar hos leverantören.

Mot bakgrund av det som redovisas i detta ärende kommer förvaltningen inte att anlita verksamheten under pågående ramavtalsperiod. Vid en eventuell framtida upphandling av ramavtal rörande skyddade boendeplatser, kommer förvaltningen att följa lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, som reglerar vad som är tillåtet kring urval vid offentliga annonserade upphandlingar.

Med hänsyn till detta föreslår förvaltningen att nämnden gör ett tillägg till sitt tidigare beslut, att förvaltningen inte ska anlita Fryshusets avhoppprogram Passus, så att beslutet endast avser pågående ramavtalsperiod.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef